

एक शैक्षिक संस्था एक उद्यम कार्यक्रम कार्यान्वयन कार्यविधि, २०७८

स्वीकृत मिति: २०७८/१०/०८

१. प्रस्तावना: राष्ट्रिय युवा नीति, २०७२ र युथ भिजन २०२५ निर्देशित गरेअनुसार उद्यमशीलता मार्फत सार्वजनिक शिक्षाको सबलीकरणका लागि शैक्षिक संस्था मार्फत "एक शैक्षिक संस्था एक उद्यम कार्यक्रम" लाई प्रभावकारी रूपमा कार्यान्वयन गर्ने उद्देश्यले स्थानीय सरकार सञ्चालन ऐन २०७४ को दफा १०२ को अधिनमा रहि रामप्रसादराई गाउँपालिकाले यो कार्यविधि बनाएको छ ।

२. संक्षिप्त नाम र प्रारम्भ: (१) यो कार्यविधिको नाम एक शैक्षिक संस्था एक उद्यम कार्यक्रम कार्यान्वयन कार्यविधि, २०७८ रहेकोछ ।

(२) यो कार्यविधि रामप्रसादराई गाउँपालिकाको कार्यपालिकाले स्वीकृत गरेको मितिदेखि लागू हुनेछ ।

३. परिभाषा : विषय वा प्रसङ्गले अर्को अर्थ नलागेमा यस कार्यविधिमा -

- क) एक शैक्षिक संस्था उद्यम कार्यक्रम" भन्नाले पालिका भित्रका प्राविधिक तथा व्यावसायिक धार/शिक्षा लागू भएका वा नमुना सामुदायिक माध्यमिक विद्यालयहरूमा उद्यमशीलता विकासका लागि सञ्चालित कार्यक्रम सम्झनु पर्दछ ।
- ख) "उपाध्यक्ष" भन्नाले रामप्रसादराई गाउँपालिकाका उपाध्यक्षलाई सम्झनु पर्दछ ।
- ग) "मन्त्रालय" भन्नाले युवा तथा खेलकुद मन्त्रालय सम्झनु पर्दछ ।
- घ) "शैक्षिक संस्था" भन्नाले एक शैक्षिक संस्था एक उद्यम कार्यक्रम लागू भएका शैक्षिक संस्था सम्झनु पर्दछ ।
- छ) "विद्यार्थी उद्यमी क्लब" भन्नाले एक शैक्षिक संस्था एक उद्यम कार्यक्रम संचालनका लागि गठन गरिएको विद्यार्थी उद्यमी क्लब सम्झनु पर्दछ ।
- ज) "उद्यम कोष" भन्नाले एक शैक्षिक संस्था एक उद्यम कार्यक्रम लागू भएका शैक्षिक संस्थामा उद्यम सञ्चालनका लागि स्थापित कोष सम्झनु पर्दछ ।
- झ) "उद्यम कोष सञ्चालक समिति" भन्नाले उद्यम कोष सञ्चालन गर्ने समितिलाई सम्झनु पर्दछ ।
- ञ) "संरक्षक समिति" भन्नाले एक शैक्षिक संस्था एक उद्यम कार्यक्रमको संरक्षणका लागि गठित समिति सम्झनु पर्दछ ।

रामप्रसादराई गाउँपालिका
कार्यपालिकाको कार्यालय
चौकुण्डे, चौजमुर
सुनसरी, प्रदेश, नेपाल

- ट) “साझेदार संस्था” भन्नाले एक शैक्षिक संस्था एक उद्यम कार्यक्रम सञ्चालनका लागि प्राविधिक सेवा र सहयोग उपलब्ध गराई साझेदारीमा काम गर्ने संस्थालाई सम्झनु पर्छ ।
- ठ) “पूर्व विद्यार्थी मञ्च” भन्नाले विगतमा सम्बन्धित शैक्षिक संस्थामा अध्ययन गरी हाल विभिन्न निकाय तथा क्षेत्रमा रहेका विद्यार्थीहरुबाट गठन भएको मञ्च सम्झनु पर्दछ ।
- ड) “विज्ञ” भन्नाले सम्बन्धित विषयमा ज्ञान, सीप, अनुभव र दक्षता भएको व्यक्ति सम्झनु पर्छ ।
- ढ) “विद्यार्थी कल्याणका कार्यक्रम भन्नाले” विद्यार्थीको शैक्षिक उपलब्धि वृद्धि गर्ने विद्यार्थी प्रोत्साहनका कार्यक्रमहरुलाई सम्झनु पर्छ ।
- ण) “प्राविधिक तथा व्यावसायिक धार भन्नाले” विद्यालय तहमा (कक्षा ९-१२) प्राविधिक तथा व्यावसायिक शिक्षा लागु भएका विद्यालय सम्झनु पर्छ ।
- त) “सामुदायिक विद्यालयमा प्राविधिक शिक्षा भन्नाले” प्राविधिक शिक्षा तथा व्यावसायिक तालिम परिषद्बाट स्वीकृति लिई सञ्चालन भएका सामुदायिक माध्यमिक विद्यालय सम्झनु पर्छ ।
- थ) “नमूना विद्यालय भन्नाले” शिक्षा तथा मानव श्रोत विकास केन्द्रबाट नमूना विकासका लागि छनौट गरेका विद्यालय साथै सम्बन्धित प्रदेश सरकार तथा स्थानीय तहले छनौट गरेका सामुदायिक माध्यमिक विद्यालय सम्झनु पर्छ ।

४.उद्देश्य: एक शैक्षिक संस्था एक उद्यम कार्यक्रमको प्रमुख उद्देश्य उद्यमशीलता मार्फत सार्वजनिक शिक्षाको सबलीकरणका गर्नु हो भने अन्य उद्देश्यहरु देहायबमोजिम रहेका छन् ।

- क) शैक्षिक संस्था मार्फत सामाजिक रुपान्तरण गर्ने ।
- ख) शैक्षिक संस्थालाई उद्यम गर्ने सिकाई स्थलको रुपमा विकास गर्ने ।
- ग) सार्वजनिक शिक्षामा गुणस्तर, नवप्रवर्तन तथा उद्यमशीलता विकास गरी शैक्षिक रुपान्तरण गर्ने ।
- घ) सार्वजनिक शिक्षाको सबलीकरण गर्ने ।

५.लक्षित शैक्षिक संस्था: देशभरिका प्राविधिक तथा व्यावसायिक धार/शिक्षा लागू भएका वा नमूना सामुदायिक माध्यमिक विद्यालयहरु लक्षित शैक्षिक संस्था हुनेछन् ।

६.उद्यम क्षेत्र : शैक्षिक संस्थाले उद्यम गर्न सकिने व्यावसायिक क्षेत्रहरु देहाय बमोजिम रहने छन् ।

- क) कृषि तथा पशुपन्छिमा आधारित उद्यम व्यवसाय,
- ख) बन (जडीबुटी, बनपैदावार) मा आधारित उद्यम व्यवसाय,

२
मुख्य प्रशासकीय अधिकृत

- ग) विज्ञान तथा सूचना प्रविधि र सञ्चारमा आधारित उद्यम व्यवसाय,
घ) पर्यटन प्रवर्द्धन (होटेल, होमस्टे, रिसोर्ट) मा आधारित उद्यम व्यवसाय,
ङ) निर्माणमा आधारित उद्यम व्यवसाय,
च) कलामा आधारित उद्यम व्यवसाय,
छ) संस्कृति, साहित्य सृजना, गीत संगीतमा आधारित भई गरिने उद्यम व्यवसाय,
ज) विद्यालयले आवश्यकता महसुस गरी छनौट गरिने अन्य उद्यम व्यवसाय ।

७.विद्यार्थी उद्यमी क्लब: एक शैक्षिक संस्था एक उद्यम कार्यक्रम लागू गरिएका विद्यालयमा कक्षा ९, १०, ११ र १२ कक्षामा अध्ययनरत छात्र तथा छात्रा तर्फको प्रथम विद्यार्थी तथा विद्यालयले तोकेका अन्य ७ जना विद्यार्थी सम्मिलित १५ सदस्यीय विद्यार्थी उद्यमी क्लब रहनेछ ।

२) विद्यार्थी उद्यमी क्लबको काम, कर्तव्य अधिकार देहाए बमोजिम हुनेछ ।

क) एक शैक्षिक संस्था एक उच्चम कार्यक्रम सञ्चालन, रेखदेख र ब्यवस्थापन गर्ने ।

ख) एक शैक्षिक संस्था एक उद्यम कार्यक्रम सञ्चालनको लागि सरोकारवालाहरूसँग सहकार्य, समन्वय, साझेदारी गर्ने

ग) एक शैक्षिक संस्था एक उद्यम कार्यक्रमको लागि उपयुक्त उद्यम छनौट गर्ने ।

घ) एक शैक्षिक संस्था एक उद्यम कार्यक्रमको कार्ययोजना बनाई लागू गर्ने ।

ड) एक शैक्षिक संस्था एक उद्यम कार्यक्रमको प्रोफाइल बनाई अभिलेख अद्यावधिक गर्ने ।

च) कम्तीमावर्षको २ पटक अभिभावकहरुलाई सम्बन्धित उद्यमको विषयमा अभिमुखीकरण गर्ने।

छ) उद्यम कोषबाट थप उद्यम विस्तार, उद्यमशीलता विकास तथा विद्यार्थी कल्याणका कार्यक्रम गर्ने ।

८. उद्यम कोषको सञ्चालन: १) एक शैक्षिक संस्था एक उद्यम कार्यक्रम लागू भएका शैक्षिक संस्थामा उद्यम सञ्चालनका लागि स्थापित उद्यम कोष रहनेछ। उक्त कोष सञ्चालन गर्नको लागि देहायबमोजिम उद्यम कोष सञ्चालक समिति रहनेछ।

क) विद्यालयको प्रधानाध्यापक -अध्यक्ष

ख) उद्यमी विद्यार्थी क्लबका अध्यक्ष - सदस्य

ग) विद्यालयको लेखा हेर्ने कर्मचारी - सदस्य सचिव

२) उद्यम कोष सञ्चालक समितिको काम कर्तव्य अधिकार देहाय बमोजिम हुनेछ ।

क) उद्यम कोष सञ्चालन, रकम परिचालन र लेखाङ्कन गर्ने ।

घ) एक शैक्षिक संस्था एक उद्यम कार्यक्रमको समग्र अनुगमन मूल्याङ्कन तथा उद्यम प्रोफाइल तयार गरी सम्बन्धित निकायमा पेश गर्न लगाउने ।

१०. शैक्षिक संस्था छनौटका आधारहरू : (१) दफा ६ मा उल्लेखित उद्यम क्षेत्रहरू मध्ये कुनै एक क्षेत्रमा उद्यम गर्न इच्छुक शैक्षिक संस्थालाई उद्यम सञ्चालन गर्नका लागि देहायका छनौटका आधारहरू निर्धारण गरिएको छ ।

क्र स	छनौटका आधारहरू	बढीमा १०० अंक
१	उद्यम परियोजना प्रस्ताव	४०
२	उद्यम कोष स्थापना भएको	१०
३	उद्यमी विद्यार्थी क्लवको गठन भएको	५
४	पूर्व विद्यार्थी मञ्च गठन भएको	५
५	सम्बन्धित पालिकाको सिफारिस	५
६	विद्यालय व्यवस्थापन समितिको प्रतिबद्धता	५
७	भौतिकपूर्वाधार (पानी,विजुली जग्गा)	२०
८	माध्यमिक तहको विद्यार्थी संख्या (९-१२)	१०

२) प्राविधिक तथा व्यावसायिक धार/शिक्षा लागू भएका नमुनासामुदायिक माध्यमिक विद्यालयलाई विशेष प्राथमिकता दिईने छ ।

११. सूचना प्रकाशन: (१) एक शैक्षिक संस्था एक उद्यम कार्यक्रममा सहभागिताका लागि गाउँपालिकाको कार्यालयबाट इच्छुक शैक्षिक संस्थाहरूको जानकारीका लागि ३० दिने सार्वजनिक सूचना प्रकाशन गरिनेछ ।

२) उपदफा (१) बमोजिम सूचना प्रकाशित भएपछि एक शैक्षिक संस्था एक उद्यम कार्यक्रम सञ्चालन गर्न चाहने विद्यालयहरूले अनुसूची १ बमोजिमको ढाँचामा निवेदन र अनुसूची २ बमोजिमको ढाँचामा उद्यमको व्यावसायिक परियोजना प्रस्ताव पेश गर्नुपर्नेछ ।

३) शैक्षिक संस्था छनौट समिति: गाउँपालिकाको कार्यालयमा प्राप्त भएका प्रस्ताव र व्यवसायिक योजना मूल्याङ्कन गरी छनौट गर्न सम्बन्धित क्षेत्रको विज्ञ समेत रहने गरी कम्तीमा तीन सदस्य समिति मार्फत

५

(Signature)

गाउँपालिका अधिकृत

शैक्षिक संस्था छनौट गर्नुपर्नेछ ।

३.

४) शैक्षिक संस्था छनौट समितिले जिल्ला युवा समितिका अध्यक्षलाई अनिवार्य रूपमा आमन्त्रण गर्नुपर्नेछ ।

(५) शैक्षिक संस्था छनौट समितिको बैठक सम्बन्धी कार्यविधि र छनौट सम्बन्धी आवश्यक मापदण्ड सो समिति आफैले निर्धारण गरे बमोजिम हुनेछ ।

६) शैक्षिक संस्था छनौट समितिले प्राप्त उच्चम परियोजना प्रस्ताव उपर छानविन तथा आवश्यकतानुसार विद्यालयहरुको स्थलगत अनुगमन समेत गर्न सक्नेछ ।

१२. उच्चम सम्झौता: (१) शैक्षिकसंस्था छनौट समितिबाट छनौट भएका शैक्षिक संस्था र पालिकाबीच तोकिए बमोजिमको ढाँचामा द्विपक्षीय सम्झौता गरिनेछ ।

१३. प्रतिवेदन: (१) शैक्षिक संस्थाले एक शैक्षिक संस्था एक उच्चम कार्यक्रम सञ्चालन गर्न गरेको सम्झौता भएको एक महिना भित्र प्रारम्भिक प्रतिवेदन सम्बन्धित स्थानीय तहमा पेश गर्नु पर्नेछ । त्यसपछि त्रैमासिक रूपमा वित्तीय र भौतिक प्रगति पठाउनु पर्नेछ ।

१४. लेखा परीक्षण: (१) एक शैक्षिक संस्था एक उच्चम कार्यक्रमको लेखा प्रणाली नेपाल सरकारले तोकेको ढाँचामा र छुट्टै राख्नु पर्नेछ ।

२) उच्चमको आर्थिक कारोबारको लेखापरीक्षण शैक्षिक संस्थाले सूचिकृत गरेका दर्तावाल लेखा परीक्षक मध्येबाट गराउनु पर्नेछ ।

३) लेखा परीक्षकको प्रतिवेदनलाई सामाजिक लेखा परीक्षण गरी सार्वजनिक गर्ने दायित्व सम्बन्धित शैक्षिक संस्थाको हुनेछ ।

१५. अनुगमन तथा मूल्याङ्कन: (१) एक शैक्षिक संस्था एक उच्चम कार्यक्रमको अनुगमन सम्बन्धित अभिभावक, विद्यालय व्यवस्थापन समिति, शिक्षक अभिभावक संघ र सम्बन्धित स्थानीय तहबाट समेत गरिनेछ । यसको अभिलेख विद्यार्थी उच्चमी क्लबले राख्नुपर्नेछ ।

(२) आवश्यकता अनुसार प्रदेश सरकार र केन्द्रिय निकाय तथा सरोकारवाला पक्षबाट पनि कार्यक्रमको प्रभावकारिताका लागि अनुगमन निरीक्षण र अध्ययन समेत गरी पृष्ठपोषण तथा सुझावहरु लिन सक्ने छ ।

६

अधिकृत

(61/4)

१६. पुरस्कार: गाउँपालिकाले एक शैक्षिक संस्था एक उच्चम कार्यक्रमलाई प्रभावकारी र नतीजामुखी बनाउन निम्न सूचकका आधारमा उच्चतम अङ्क हाँसिल गर्ने शैक्षिक संस्थालाई नगद पुरस्कार तथा प्रमाणपत्र प्रदान गर्न सक्नेछ ।

- क) अधिकतम रोजगार सिर्जनाको अवस्था,
ख) स्थानीय स्रोत र साधनको अधिकतम प्रयोग,
ग) निर्यातमा वृद्धि र आयात प्रतिस्थापनमा सहयोग पुर्याएको,
घ) उत्पादन गरिएका सामाग्रीहरुको गुणस्तर,
ङ) उच्चम मार्फत नवप्रवर्द्धन तथा उच्चमशीलता विकास,
च) अभिभावक, स्थानीय समुदाय तथा क्षेत्रमा पारेको सकारात्मक प्रभाव,
छ) उच्चम कोषमा भएको वृद्धिको अवस्था,
ज) कार्ययोजना अनुसार कार्य सम्पादन ।

१७. दण्ड_सजाय: (१) एक शैक्षिक संस्था एक उच्चम कार्यक्रममा छनौट भएको शैक्षिक संस्थाले प्रस्ताव गरिए बमोजिमको सम्झौता गर्न नआएमा त्यस्ता शैक्षिक संस्थालाई पालिकाबाट सञ्चालन गरिने कार्यक्रमहरुमा सहभागी गराइने छैन ।

२) शैक्षिक संस्थासँग सम्झौता भईसकेपछि सम्झौता अनुसार गुणस्तरीय कार्य सम्पन्न नगरेमा तथा दिइएको बजेट हिनामिना गरेमा उक्त शैक्षिक संस्थाबाट क्षतिपूर्ति समेत भराई प्रचलित कानून बमोजिम आवश्यक कारवाही गरिनेछ ।

१८. विविध: यस कार्यविधि बमोजिम एक शैक्षिक संस्था एक उच्चम कार्यक्रममा आवश्यक सहयोग गर्नु सम्बन्धित सबैको कर्तव्य हुनेछ ।

१९. निर्देशनको पालना: संघ, प्रदेश तथा स्थानीय सरकारले दिएको निर्देशनको पालना गर्नु पर्नेछ ।

२०. कार्यढाँचा संशोधन गर्न सक्ने: आवश्यकता अनुसार गाउँकार्यपालिकाबाट यस कार्यढाँचा संशोधन गर्न सकिनेछ ।

२१. बाधा अड्काउ फुकाउने : यो कार्यक्रम कार्यान्वयनमा कुनै बाधा आइपरेमा गाउँकार्यपालिकाबाट बाधा अड्काउ फुकाउन सकिनेछ ।

(61/4)

प्रशासकीय अधिकारी

~~Am~~

ठा संख्या:

धता

201

मः ॥ १ ॥

ग. खाता नं:

नाम:

र

प्रधानाध्यापकको नाम:

मिति:

अलगगै पेश गर्नु पर्नेछ ।

मामप्रसादराई
गानं कार्यप्रालिका
वै कपट
१ न. इद

		बाह्य लगानी
७	उत्पादित वस्तुको बजार क्षेत्र	बजारको नाम (स्थानीय/जिल्ला/प्रदेश/राष्ट्रिय) दुरी ढुवानी खर्च लक्षित ग्राहकहरू प्रतिस्पर्धाको अवस्था बजार विकासको सम्भावना
८	व्यवसायबाट हुने अनुमानित आम्दानी	जम्मा वार्षिक अनुमानित आम्दानी रु जम्मा अनुमानित वार्षिक खर्च वार्षिक अनुमानित नाफा रु
९	रोजगारी पाउने विद्यार्थी अनुमानित संख्या (विद्यार्थी उद्यमी क्लब बाहेक)	छात्र छात्रा अन्य जम्मा
१०	उद्यम सञ्चालन गर्न आवश्यक प्राविधिक जनशक्तिको उपलब्धता	उपलब्ध रहेको उपलब्ध नरहेको
११	अन्य (प्रविधिको प्रयोग,)	
१२	उद्यमको कार्यान्वयन योजना (५ वर्षको)	

नोट: यो व्यवसायिक योजनाको एउटा नमुना हो । उल्लेखित विवरणहरू नछुटाई थप विस्तृत विवरणहरू समावेश गरी सृजनात्मक रूपमा व्यवसायिक योजना बनाउन सकिनेछ ।

११
प्रशासकीय अधिकृत